

В.П. Лащихіна, кандидат педагогічних наук, доцент
КНУ імені Тараса Шевченка
І.М. Лащихіна, студентка юридичного факультету
КНУ імені Тараса Шевченка

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті досліджуються нормативно-правові засади, тенденції і особливості розвитку неперервної освіти; висвітлюються демократичні принципи та концептуальні аспекти розвитку системи освіти упродовж життя у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття; визначаються методологічні основи системного підходу щодо національного розвитку освіти дорослих та неперервної освіти у глобальному вимірі.

Ключові слова: право; засади; тенденції; освіта упродовж життя; неперервна освіта; освіта; навчання; концепція; освіта дорослих; знання.

Актуальність дослідження. Гуманістичне мислення та зорієнтованість до інтернаціоналізації культурно-освітньої сфери, спрямовує європейські народи до об'єднання та формування єдиного освітнього європейського простору.

Нині, в умовах інтеграційних процесів європейського освітнього простору важливим джерелом визнання сучасної стратегії розвитку освіти упродовж життя в Україні є вивчення європейського досвіду нормативно-правового аспекту організації системи неперервної освіти.

Неперервна освіта, освіта упродовж життя (life-long education), (life-long learning), освіта дорослих (adult education, education of adults), продовжена освіта (continuing education), рекурентна (що повторюється час від часу) освіта (recurrent education) є тотожними поняттями, що означають безперервне здобуття знань.

Неперервна освіта супроводжує процес зростання освітнього (загального і професійного) потенціалу особистості упродовж життя, який організаційно забезпечений системою державних та суспільних інститутів і відповідає потребам особистості й суспільства. Для держави неперервна освіта є провідною сферою соціальної політики із забезпечення сприятливих умов загального й професійного розвитку кожної особистості. Для суспільства в цілому неперервна освіта є механізмом розширеного відтворення його професійного та культурного потенціалу, умовою розвитку суспільного виробництва, прискорення соціально-економічного прогресу країни. Для світового товариства неперервна освіта є способом збереження, розвитку і взаємозбагачення національних культур та загальнолюдських цінностей, важливим фактором й умовою міжнародного співробітництва в галузі освіти та розв'язання глобальних завдань сьогодення.

Стан досліджуваної проблеми. Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність значної кількості праць вітчизняних і зарубіжних авторів, що стосуються неперервної освіти: Ф. Альтбах, М. Букувалас, Ж. Делор, П. Легран, Е. Фор, Б.Л. Вульфсон, Т.С. Кошманова, Л.В. Губерський, Н.М.

Лавриненко, О.В. Матвієнко, Н.Г. Ничкало, М.М. Солдатенко, Й. Райшманн та ін.. Питання, що стосуються освіти упродовж життя, обговорюються на наукових конференціях міжнародного рівня, ведуться дискусії, вносяться пропозиції. Однак бракує узагальнень та систематизації наукових пошуків вчених стосовно нормативно-правового аспекту розвитку освіти дорослих у полікультурному суспільстві.

Метою статті є висвітлення основних нормативно-правових засад та принципів розвитку неперервної освіти у полікультурному вимірі.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правові засади розвитку неперервної освіти формуються під певним впливом зовнішніх чинників. У 80 – 90 – ті рр. ХХ ст. ці чинники характеризуються посиленням доцентрових тенденцій, масштабними інтеграційними процесами в рамках Європи та глобалізаційними процесами у світі, інтернаціоналізацією у сфері освіти.

Науково-правові джерела свідчать, що у Лондоні (Велика Британія) в 1919 році було засновано Світову Асоціацію з питань освіти дорослих, яка функціонувала до початку Другої Світової війни. У 1949 році ЮНЕСКО актуалізує та активізує проблематику розвитку міжнародного руху у сфері неперервної освіти [12].

Вперше на міжнародному рівні інтерес до концепції «освіта упродовж життя» виник у 60-ті рр. ХХ ст. у ході дискусій, дебатів та обговорень, що відбувалися в ЮНЕСКО з приводу майбутнього розвитку освіти дорослих. Проте ще не існувало об'єднуючого принципу або концепції освіти дорослих, що містила б у собі загальне положення або мету, котрими могли б керуватися ті, хто займалися цим питанням, з урахуванням різних національних умов і традицій; були відсутні також принципи та концепції, у рамках яких можна було б вирішити питання щодо статусу освіти дорослих відповідно до звичайної, основної системи освіти, тому що у більшості країн освіта дорослих, зазвичай, розглядалася у якості факультативної [5, 172].

Друга світова конференція з проблем освіти дорослих відбулася у Монреалі в 1960 р., де було рекомендовано урядам країн «розглядати освіту дорослих не як додаткову освіту, а як складову частину своїх національних систем освіти», вона певною мірою послужила поштовхом до того, що Генеральна конференція ЮНЕСКО на 12-й сесії взяла до уваги ці питання і продовжила роботу, запропонувавши державам-членам вважати невід'ємною частиною системи освіти різні форми позашкільної освіти і освіти дорослих, для того, щоб можна було запропонувати можливість усім чоловікам і жінкам протягом усього життя долучатися до культури, створюючи умови як для їх всебічного розвитку, так і для активної участі у суспільному житті, як в соціальному, так і в економічному розвитку країни. На міжнародному рівні ця пропозиція стала джерелом зародження ідеї про «освіту упродовж життя». Так, пізніше згадував один із основних прихильників цієї ідеї Поль Легран, що незабаром прийшло усвідомлення того факту, що при розробці узгодженої загальної стратегії розвитку позашкільної освіти і освіти дорослих, необхідно розглядати освіту як одне ціле, як послідовність і взаємозв'язок його різних етапів протягом усього життя [9, 17-21].

В ЮНЕСКО і в широких інтелектуальних колах розгорнулися майже десятирічні дискусії, на яких відбувалися обговорення на міжнародному рівні майбутнього освіти в цілому. Результатом диспутів стало створення у 1971 р. Міжнародної Комісії з розвитку освіти. Доповідь цієї Комісії була представлена до уваги широкої міжнародної спільноти, де відстоювалася і була обґрунтована ідея «освіти упродовж життя» [10, 181].

Міжнародна Комісія запропонувала ідею так званого «суспільства, що навчається» і рекомендувала дотримуватись «визначального принципу освітньої політики», у відповідності до якого «кожна людина повинна мати можливість продовжувати навчатися упродовж усього життя» [10, 181].

«Концепція освіти упродовж життя охоплює всі аспекти освіти, включаючи всі його складові. Не існує такого поняття, як самостійна «постійна» частина освіти, яка не була б освітою упродовж життя. Тобто, освіта упродовж життя – це не освітня система, а принцип, що лежить в основі організації всієї освітньої системи, і який, відповідно, повинен складати основу розвитку кожної із її складових частин» [10, 181-182]. Дану концепцію підтримує і український вчений Солдатенко М.М., який стверджує, що «...неперервну освіту можна розглядати як принцип, що пронизує й об'єднує всю систему освіти, всі канали виховного впливу» [8, 190].

Отже, на думку Комісії «навчання упродовж життя» і «освіта упродовж життя» є взаємодоповнюючими концепціями, при цьому друга по суті є попередньою умовою для реалізації першої. Разом з тим Комісія не прагнула сформулювати свою ідею в контексті Всезагальної декларації прав людини і відзначила лише той факт, що здійсненню права на освіту «продовжують перешкоджати у багатьох регіонах умови, аналогічні тим, які переважали в той час, коли це право було вперше проголошено» [10, 182].

Третя Міжнародна конференція з питань освіти дорослих відбулася в Токіо у 1972 р. Учасники її відразу після публікації доповіді Комісії Е. Фора, уже з посиланням на Всесвітню декларацію прав людини, заявили, що «право людини і народів на освіту, полягає у праві неперервно отримувати знання, і має розглядатися на рівні з іншими основними правами, такими як: право на охорону здоров'я, безпеку й інші форми суспільних свобод». Таким чином, вперше на світовому рівні міжнародна конференція висловила ідею «права неперервно отримувати знання». Після публікації доповіді Комісії Е.Фора, концепції «освіта упродовж життя» і «навчання упродовж життя» зазвичай розглядалися як одна спільна концепція. У кінці 80-х рр. ХХ ст. ідея «право на навчання», що відрізнялася від ідеї «права на освіту» набула визнання світовою спільнотою. На четвертій Міжнародній конференції з освіти дорослих, що відбулася у 1985 р. в Парижі, було прийнято Декларацію про «Право на отримання знань», у якій не згадувалося про «право на освіту». Однак рівновагу було досягнуто на п'ятій Міжнародній конференції з проблем освіти дорослих, у Гамбурзі в 1997 р. На конференції було проголошено, що визнання права на освіту і на навчання упродовж життя, є актуальним завданням [1; 5, 172; 11].

На початку 90-х рр. ХХ ст. в освітній політиці деяких країн ОЕСР особливо помітною була тенденція щодо акцентування уваги на освітніх проблемах в цілому та освіті дорослих зокрема.

Згодом Е. Фор, коментуючи ідеологічний фундамент концепцій Комісії, Ж. Делора у розділі «Про освіту упродовж життя» підкреслює, що «навчання упродовж життя» і «освіта упродовж життя» є взаємодоповнюючими концепціями. Беручи до уваги концепцію освіти для дорослих, на 19-ій сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО у Найборі було сформульовано шість принципів, спрямованих у майбутнє, параметрів ефективної організації освітнього простору:

- вислів «освіта дорослих» означає весь комплекс організованих процесів навчання, незалежно від змісту, рівня і методів, спрямованих на продовження чи доповнення освіти, одержаної в школах і вузах, а також на практичне навчання, завдяки якому особи, що розглядаються суспільством, частиною якого вони є, як дорослі, розвивають свої здібності, збагачують свої знання, поліпшують свою технічну і професійну кваліфікацію або отримують нову професійну орієнтацію і змінюють свої погляди чи поведінку в подвійній перспективі всебічного особистісного розвитку і участі в збалансованому і незалежному соціальному, економічному і культурному розвитку;

- освіта дорослих не може розглядатися сама по собі: вона є підрозділом, невід'ємною складовою загальної системи неперервної освіти і навчання;

- вираз «неперервна освіта і навчання» означає всеохоплюючу діяльність, спрямовану як на зміну структури існуючої системи, так і на розвиток усіх можливостей підготовки поза системою освіти;

- у цій діяльності чоловіки і жінки є творцями своєї власної освіти шляхом постійної взаємодії між їхнім мисленням і діяльністю;

- освіта і навчання не обмежуються періодом навчання у школі чи вузі, а мають здійснюватися упродовж усього життя, охоплюючи всі знання певної галузі, використовуючи будь-які можливі засоби й надавати кожному можливість для певного розвитку особистості;

- процеси освіти і навчання, у яких упродовж життя у будь-якій формі беруть участь діти, молодь, дорослі будь-якого віку, повинні розглядатися як єдине ціле [1, 65].

Досліджуючи правовий аспект та гуманістичні принципи концепції освіти упродовж життя, Ж. Делор підкреслює, що ідеологічний маніфест цієї концепції спрямований у майбутнє нашої цивілізації і по своїй суті є центральною проблемою суспільства як динамічної організації [2, 88]. Особливо чітко висновки й рекомендації Комісії Ж.Делора виявляються в інтерпретації стратегічних завдань поступу до «суспільства знань» й до «освіти упродовж життя» з позицій розширення концепції неперервної освіти: «нова розширена концепція освіти повинна дати можливість кожному індивіду відкрити скарби, приховані у кожному з нас» [2, 88]. Досягнення мети, на думку Комісії Ж. Делора, можливе лише через вирішення чотирьох фундаментальних, суспільно-когнітивного звучання, завдань: *«навчитися*

пізнавати», тобто набути необхідний інструментарій для розуміння явищ; «*навчитися робити*» для того, щоб бути у змозі впливати на навколишнє середовище; «*навчитися спільно жити*», щоб брати участь у всіх видах людської діяльності і співпрацювати з іншими людьми; нарешті, «*навчитися жити*» — уміння, що випливає з усіх попередніх. Звичайно, ці чотири напрями пізнання становлять єдине ціле, оскільки між ними існують численні зв'язки, переходи й обміни [2, 89].

У меморандумі з питань неперервної освіти європейського союзу як висновку європейського саміту (березень 2000 р.) відзначено, що Європа вже вступила в «епоху знань», що в свою чергу потребує зміни традиційних моделей освіти, переходу до неперервної освіти – навчання упродовж життя. пріоритетними цілями неперервної освіти є формування активної громадянської позиції та конкурентноздатності на ринку праці.

порівняльні дослідження у сфері освіти дорослих у європейських країнах мають свою специфіку, яка зумовлена використанням національних даних про системи освіти (нормативно-правова база, ресурси, структура, зміст, засоби управління), застосуванням різних джерел про поведінку та діяльність дорослих людей у процесі навчання, характеристик їхньої свідомості (цінностей, думок, уявлень, знань тощо), соціальним контекстом дослідження, що впливає на вибір, інтерпретацію, виклад наукових фактів.

Світовий досвід діяльності передових країн свідчить, що для національної системи освіти першочергове значення у розв'язанні існуючих проблем має створення і впровадження нової законодавчо-нормативної бази на всіх рівнях її функціонування, забезпечення системності, цілісності, неперервної освіти на основі вдосконалення її структури, змісту, моніторингу якості запровадженням на всіх рівнях державних освітніх стандартів, створенням надійного правового, соціального та економічного захисту.

Для розв'язання проблем неперервної освіти у контексті вищої освіти України було визначено законодавчі, нормативно-правові, політичні та фінансові засади її модернізації та подальшого розвитку відповідно до загальної Декларації прав людини [3].

За підтримки Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України на державному рівні було здійснено важливі практичні кроки щодо нормативно-правового забезпечення розвитку вищої освіти. У 1991 році Верховна Рада України прийняла Закон України «Про освіту», який забезпечував врегулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної, наукової, загальнокультурної підготовки громадян, визначив основні принципи розвитку вищої освіти, закріпив повноваження державних органів управління, навчальних закладів щодо реалізації державної політики.

Упродовж 1991-2005 рр. в Україні на основі міжнародних документів з питань демократизації, гуманізації в галузі освіти і прав людини здійснено ряд заходів щодо створення нової національної нормативно-правової бази вищої освіти України. Структура цих законів має такі складові:

- загальні положення (правове врегулювання відносин, державна політика і гарантії громадян);
- система освіти і науки (структура системи, порядок створення, реорганізація, управління навчальними закладами);
- управління системою освіти і науки (державні стандарти, контроль за якістю освіти);
- фінансово-економічна діяльність;
- соціальний захист вчених, педагогів, їх вихованців;
- міжнародна і зовнішньополітична діяльність;
- заключні положення [4].

Базисом освітньої державної політики в Україні є Конституція. Питання неперервної освіти відображено в основних державних документах про освіту: Закон України «Про освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»), «Концепція громадянського виховання» (2000 р.), «Національна доктрина розвитку освіти в Україні» (2002 р.), Програма розвитку освіти до 2025 р., Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр., Концепція розвитку освіти до 2025 р.

У пункті VIII Про безперервність освіти, навчання протягом життя Національної доктрини розвитку освіти України зазначається наступне:

- державна політика стосовно безперервної освіти проводиться з урахуванням світових тенденцій розвитку освіти протягом життя, соціально-економічних, технологічних та соціокультурних змін.

- безперервність освіти реалізується шляхом: забезпечення наступності змісту та координації навчально-виховної діяльності на різних ступенях освіти, що функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку громадян для можливого переходу на наступні ступені; формування потреби та здатності особистості до самоосвіти; оптимізації системи перепідготовки працівників і підвищення їх кваліфікації, модернізації системи післядипломної освіти на основі відповідних державних стандартів; створення інтегрованих навчальних планів і програм; формування та розвитку навчальних науково-виробничих комплексів ступеневої підготовки фахівців; запровадження та розвитку дистанційної освіти;

- організації навчання відповідно до потреб особистості і ринку праці на базі професійно-технічних та вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти, а також використання інших форм навчання; забезпечення зв'язку між загальною середньою, професійно-технічною, вищою та післядипломною освітою;

- держава прогнозує обсяги та визначає напрями професійної підготовки у навчальних закладах різних типів і форм власності, створює умови для професійного навчання незайнятого населення з урахуванням змін на ринку праці [6].

Національна стратегія визначає основні напрями і шляхи реалізації ідей та положень Національної доктрини розвитку освіти, здійснення реформування освіти упродовж найближчих 10 років у нових соціально-

економічних умовах. Метою і пріоритетними напрямками Національної стратегії розвитку освіти на наступне десятиріччя є: підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки, кожного громадянина; забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання упродовж життя. Стратегія розвитку національної системи освіти має формуватись адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до інформаційної цивілізації, що має забезпечити розвиток України в першій половині XXI століття, інтегрування національної системи освіти у європейський і світовий освітній простір. Ключовими напрямками державної освітньої політики мають стати: реформування системи освіти на основі філософії «людиноцентризму» як стратегії національної освіти; оновлення законодавчо-нормативної бази системи освіти, адекватної вимогам часу; модернізація структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу, переорієнтації змісту освіти на цілі сталого розвитку; створення і забезпечення можливостей для реалізації різноманітних освітніх моделей, навчальних закладів різних типів і форм власності, різноманітних форм та засобів отримання освіти; побудова ефективної системи національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді; забезпечення доступності та неперервності освіти упродовж життя [7].

Законодавча база формує принципи забезпечення стратегічного розвитку освіти, зокрема, освіти упродовж життя. Нормативно-правове підґрунтя визначає головну мету державної освітньої політики, її пріоритетні напрямки, а також створює систему освітнього моніторингу та забезпечує ефективність управління освітою.

Нормативно-правові засади та гуманістичні принципи «освіти упродовж життя» координують на міжнародному рівні різноманітні форуми та організації (юнеско, рада європи, європейський союз, міжнародне бюро освіти та ін.).

На підставі аналізу міжнародних нормативно-правових документів у галузі неперервної освіти, залучених до наукового обігу, необхідно проаналізувати теоретичні засади розвитку освіти дорослих у світовій практиці, як методологічного базису філософії освіти упродовж життя. розвиток методології освіти дорослих здійснюється шляхом аналізу як національних, так і світових тенденцій у глобальному вимірі. сучасна методологія освіти дорослих базується на компаративних дослідженнях, нормативно-правовому підґрунті, розробці та впровадженні національних стандартів освіти, співробітництві та обміні досвідом із провідними державами світу, які мають вагомні здобутки у розвитку неперервної освіти.

З огляду на вищезазначене, необхідно підкреслити значущість роботи, що проводиться юнеско. на міжнародній конференції у бразилії, яка відбулася 19 травня 2009 року, експерти юнеско доклали зусиль, щоб затвердити постанову про збільшення фінансування та підвищення рівня урядової відповідальності стосовно освіти дорослих [12].

Міжнародна конференція юнеско з питань неперервної освіти (конфінтеа) є важливою платформою на міжнародному рівні для політичного діалогу й прийняття нових зобов'язань у даній сфері. вона є також одним із найбільших форумів, очолюваних юнеско, із залученням широкої спільноти: недержавних організацій, установ системи оон, регіональних організацій, профспілок, приватного сектору.

Висновки. отже, у процесі дослідження з'ясовано, що нормативно-правові засади та принципи розвитку неперервної освіти у полікультурному вимірі ґрунтуються на світових тенденціях розвитку освіти упродовж життя, цьому сприяють: компаративні дослідження; співробітництво та обмін досвідом з державами, які досягли вагомих результатів у розвитку освіти дорослих.

Нормативно-правова база визначає стратегію освітньої політики країни, її головні напрямки, забезпечує ефективність освітнього менеджменту та регулює систему моніторингу освіти.

Концептуальні засади та принципи неперервної освіти, освіти упродовж життя у багатокультурній спільноті є демократичними і мають на меті розширення соціальних перспектив людини у суспільстві (удосконалення та підвищення рівня професійної кваліфікації, отримання нової професійної орієнтації, збагачення всебічного особистісного розвитку, набуття полікультурного мислення, світогляду, розвиток власних здібностей і т. ін.).

Нормативно-правове забезпечення реформування освіти в Україні спрямоване, зокрема, на людиноцентричну парадигму, що передбачає впровадження нових підходів у підготовці майбутніх фахівців у полікультурному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всемирный доклад по образованию 2000 г. Право на образование: на пути к образованию для всех в течение всей жизни. – М.: Изд-во ЮНЕСКО, Изд. Дом МАГИСТР-ПРЕСС, 2000. – 193 с.
2. Делор Ж. Образование: сокровище//Доклад Международной комиссии по образованию для XXI века, представленный ЮНЕСКО. – Москва – Париж: ЮНЕСКО, 1997. – 297 с.
3. Закони України. Офіційне видання / Ред. колегія А.Ф. Опришко (голова), Є.В. Горьовий, А.І. Осауленко, М.О. Теплюк, П.А. Чеберяк, О.І. Ющик. – К.,- 1997.- Т.10.- 336 с.
4. Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. - К.: Міносвіти України, 1994. - Вип.1. - 336 с.
5. Лащихіна В.П., Історико-компаративний аналіз розвитку неперервної освіти / В.П. Лащихіна // Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – К.: НУОУ, 2016. – Вип. 1 (33). – С.171-178.
6. Національна доктрина розвитку освіти від 17 квітня 2002 року №347/2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua.laws/show/347/2002](http://zakon.rada.gov.ua.laws/show/347/2002).
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.
8. Солдатенко М.М., Неперервна освіта як засіб професійного становлення і розвитку фахівця в умовах інформаційно-технологічного суспільства / М.М.Солдатенко //

Вісник Вінницького політехнічного інституту: збірник наукових праць. – Вінниця: Вісник Вінницького політехнічного інституту, 2011. – №2. – С. 188-191.

9. Légrand P. An Introduction to Life-long Education. – L.; P.: Groom Helm – The UNESCO Press, 1975. – P. 17 – 21.

10. Faure E. Learning to be: The World of Education Today and Tomorrow. – P.; L.: UNESCO – Harrap, 1972. – P. 181 – 182.

11. The Role of Adult Education in Restoring Democratic Society. Convergence. Vol. XXX, № 2/3, 1997, - P. 84-92.

12. UNESCO. World Conference on Education for All. Resolution 25C/IV. A.1.8.B.5.(b), Paris, 1989, - P. 76.

В.П.Лащихина, кандидат педагогических наук, доцент,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка
И.М. Лащихина, студентка юридического факультета
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченка

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ НЕПРЕРЫВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье исследуются нормативно-правовые основы, тенденции и особенности развития непрерывного образования; освещаются демократические принципы и концептуальные аспекты развития системы образования на протяжении всей жизни во второй половине XX – начале XXI столетия; определяются методологические основы системного подхода относительно национального развития образования для взрослых и непрерывного образования в глобальном масштабе.

Ключевые слова: право; основы; тенденции; образование на протяжении всей жизни; непрерывное образование; образование; обучение; концепция; образования для взрослых; знания.

V.P. Lashchykhina, candidate of pedagogical
sciences (PhD), associate professor
I.M. Lashchykhina, student of Faculty of Law

REGULATORY-LEGAL BASIS OF DEVELOPMENT OF LIFE-LONG EDUCATION

The article focuses on the regulatory-legal basis, the main tendencies and peculiarities of development of life-long education.

The article investigates democratic principles and conceptual aspects for the development of life-long education in the second half of XX – the beginning of XXI century. The methodological basis of a systematic approach regarding the national development of adult education and life-long education in the global dimension are given in the article.

The regulatory-legal basis of life-long education are democratic and are aimed at expanding the social perspectives of the individual in society (improvement of professional qualifications, obtaining new professional orientation, enrichment comprehensive personal development, gaining multicultural thinking, mutual understanding, worldview, development of their own abilities and others).

Keywords: rights; basis; tendencies; life-long education; education; conception; education of adults; knowledge.